

ABZ 2
S 17

296/50 3471

ABDYLLA SAİK

Tulqu həccə
qedir

Baqı—1927

ABDYLLA SAİK

~~087.1~~

894.35 + 0
:(087.1)

296/50

Tulqu həccə qedir

2-ü rəncə

873

F. Köpəri adına
Azərbaycan Dövlət Uşaq
KITABXANASI
INV. № 84768

AZƏRNƏZR

BAQL—1927

TULQU HƏCCƏ OJEDİR.

Tulqu kocalmı3 idi
Ziqardan kalmı3 idi,
Ət dəjmirdi dilinə,
Av qeçmirdi əlinə.
Həftələrlə kalıb ac
Dolanırdı jalavac;
Cavanlıgı sənmu3du,
Ərijib myma dənmu3du
Qorçalmı3 idi dizi,
Çok pis qeçirdi izi
Ojunu olmy3dy kara,
Arajıb byldy çara:
Alıb təsbeh əlinə
Zal baglajıb belinə

Baz mətbəyat müdirliyi № 1336
Tiraz 3.000

Kasım İsmailof quçəsi, № 2
AZƏRNƏ3RİN II mətbəəsi, Bâqı—1927.

Ajaklarında çarlık
Bazında tirmə sarık
Cijnində atlaz əba,
Əlində zorba əsa,
Aglajırdı qədirdi,
Çölləri sejr edirdi.
Qəndə javlık bir xoryz
Dənlənir idi jalkız
Tulqunu belə qərdu
Yzakdan dyrdy sordy:
-«Aj canım, tulqu səjlə,
Hara qədirsən belə?
Joksa sənə ej baba,
Uz veribdir bir bəla?»
Tulqu bazın salladı,
Hənqur-hənqur agladı;
Dedi: „A Məstan xoryz!
Qəzləri mərcan xoryz!
Kocalmışam duzmuzəm,
Sizi çok incitmizəm,
Məndən daha kaçmajın,
Dərdlərimi açmajın.

Sizdən uzum karadır,
Kəlbim doly jaradır;
Halal, haram kanmadım.
Kocalıqlı anmadım.
Sizi dytdym, hej jedim,
Allah qərimdir dedim.
Aj canım qəzum kardaz
İmdi izim olyb jaz.
Həddən azıb qunahım,
Bir allahdır pənahım.
Həccə qərəqdir qədəm
Tovba, istigfar edəm“.
Xoryz dedi: „Aj baba!
Xozbaxt olybsan daha
Allah üçün aglama,
Urəjimi daglama,
Həkk jolyňy bylmysan,
İmdi mə'mun olmysan,
Səni jalkızlık sıklar,
Məni özünə apar;
Jolda kyllük edərəm,
Hər izinə qədərəm“.

Tulqu dedi: „Ej qəzum!
Jok by izə bir səzum
Olyrsa zəhmət sənə,
Jolda muəzzin mənə
Lazım olыр, nejləjəq?
Dalıma duz, qəl, qədəq“
Xoryz byny ezitcəq
Tez yçyb qəldi jujrəq
Ajagına, əlinə
Duzdu zirin dilinə,
Ojyn, səhbət etdilər,
Duzub jola qetdilər.
Qəldilər qəndə javlık
Bir suru xoryz tovlık.
Ora byra təzirdi,
Dənlənirdi qəzirdi.
Qərdulər bir az ırak,
Tulqu qəlir bir sajak:
Jeqə təsbeh əlində,
Bir zal kyrzak belində
Ajaklarında çarık,
Bazında tirmə sarık,

Çijnində atlaz aba,
Əlində zorba əsa,
Qədir, joly ilə bir baz
Olyb xoryzla joldaz.
Birdən kakkıldadırlar,
By izlərə çazdırlar.
Koca xoryzdan biri
Qəldi bir az iləri
Dedi: „A,lovga tulqu!
Kyjrygy zorba tulqu
Jokdyr sən də muruvvət,
Bizə verirsən zillət,
Qizli-qizli qecələr,
Qəndə qirib bixəbər
Bizi çarık çalırsan,
Hinə zijvən salırsan.
Jokmy bizim canlımız?
Halalmıdır kanlımız?
Elədiq biz də tədbir,
Var by jərlərdə çok pir,
Aglıjık, dəxil duzduq,
Dazlarına surtuזduq,

Minlərcə qəsdıq kyrban,
V'erdıq fəkirə ehsan,
Bizə tərəhhim etsin,
By bəlanı qətursun".
Tulqu bəzın salladı,
Hənqur-hənqur agladı.
By izə mat kaldılar,
Tulqujə jan aldılar.
Səsləndilər: „Bir dajan,
Bizi baza sal, aman!
By nə izdir bir qərəq?
Dərdini biz də bil q.
Hardan qəlib, haraja,
Qədirsən belə, səjlə?!“
Tulqu alızdı, jandı,
Əsasına dajandı:
Aglar, aglar qəz ilə,
Zirin-zirin söz ilə,
Dedi: „Qəlin bir qərəq,
Aj ustu bəzı ipəq!
Nəziq lətif hejvanlar!
Mələq sifətli canlar!

Kocalmızam, duzmuzəm,
Sizi çok incitmizəm,
Allah çatsın dadıma
Jetissin imdadıma!
Qunahların həddən çok,
Janlınlıqda uzum jok.
Bilməmişəm mən mudam
Dunjada halal haram.
Sizin dytyb jemizəm,
Acı sözlər demizəm,
Kəlbinizi sızkmızam,
Allah evin jlkımızam;
Sizdən varam xəcalət,
Kalın hələ səl mət,
Qərəqdir həccə qədəm,
Təbə , istigfar edəm.
Dunjadañ əl uzmuzəm,
Diriliqdən bezmişəm;
Kocaldım, bəlqə allah,
Qeçsin qunahlımdan, ah!“
By sözlərə çazdılar,
Cumləsi aglazdılar;

Söjlədilər: „Aj baba!
Olak sənə biz fəda.
A, tuqləri xoz kymaz;
Bizi özünə joldaz,
Kəbyl edər olyrsan,
Xejiir-dya bylyrsan“.
Qəlin-qəlin, evladım?
Jakəllikda köj adım,
Dunja dyrynca kalsın!
Qunahlarım azalsın!“
Yçyb qəldi cumləsi;
Xoryz, tojygyn səsi,
Çylkaladı hər janı:
Çəl dərəni ormanı.
Bir xoryz tez dızlxdı,
Sevincəq dama çlkdi,
„Kykkiryky!“ çəqdi car,
Olyn daha xəbərdar,
Muzdələr olsyn sizə
Allah bakıbdır bizə:
Tulqu abid olybdyr,
Urəji jymyzalıbdır,

Kırmajacakdır bizi,
Hər aglamakdan qəzu,
Suzulmuş həm kızarmış
Bəti bənzi bozarmış,
Təvbə, istigfar edir,
Bir baza həccə qədir.
Qəntdə xoryz tojyklar,
Oldylar çok xəbərdar.
Bir birinə bakılıb
Qıjuja duzub aklılıb,
İzi jəkin bildilər,
Yçyb kaçılıb qəldilər.
Tulqu döndü jag bala,
Alılıb ony ortaja:
Biri əpur abasın,
Biri əlin əsasın,
Biri təsbeh, sarılın,
Biri hisli çarılın;
Qətirmizlər dyz, çərəq,
„Dərə xəlvət tulqu bəj“.
Dyrırdy qejfi çok saz
Bakırdı sajmaz-sajmaz.

Bir az səhbət etdilər,
Jola duzub qetdilər.
Tulqu qedirdi xurrəm,
Dənub onlara hərdəm,
Qizli-qizli bakırdı,
Damaglınlı zatlardı.
Qəsib ölçüb biçirdi,
Qəqlərini seçirdi,
Qəsilmizdi takəti,
Arajırdı fürsəti
Bir az daha qetdilər
Bir səhrajə jetdilər,
Tulqu dajandı dyrdy
Bazladı hilə kyrdy.
Dedi: „A, canım xoryz!
Ryhym rəvanım xoryz!
Mənim qəhnə rəfikim!
Qəzum, dostym, zəfikim!
Xoz səslə mə'sym hejvan,
Çlk ağaca ver əzan;
Alıb da dəstamazı,
Kllak byrda namazı“

Xoryz çlkdl ıcadan,
Verdi qəzəl bir əzan.
Tulqu dedi: „Tez dyryn,
Namaz uçun səf kyryn,
Olsyn xoryz piznamaz,
Kllak by çöldə namaz“.
Bağrızdılar: „Jok olmaz!
Bizim cinsə jaralmaz;
Əslindən piznamazlık,
Sənin zəninə lajlk.“
Tulqu dartıb, özünü,
Tyrzytdy uz qəzunu,
Dedi: „Məndən çəqin əl,
Olmyzam mən bəd əməl,
Cavanlıgımda izim,
Fisk olybdyr, by dizim,
Olyb bazıma bəla:
Sizə edibdir cəfa.
Mənim qibi jaramaz,
Olyrmyja piznamaz?“
Qeçər vakt-i-fəzilət
Lazım dejil by səhbət,

Arık xoryzdan biri,
Qeçdi gərəz iləri.
Tulqu baba janlajıb,
Səfləri sahmanlajıb,
Qəqləri sonndan duzub,
Qəzlərini bir suzub;
Hijləni saz ejlədi,
Dyrdy belə səjlədi:
„Bazla namazı qərəq,
Mən hamınlıqdan qərəq,
Sonda dyram, ej qəzum!
Hak janında jok uzum.
Qunahım həddən azıb
Kəlbimdə dərdim cozyb
Sizin qunahınız jok,
Mənimqi isə çok-çok
Joldan çıkıb azmısam,
Hakkın qəqun kazmısam,
Pezimanam izimdən,
Bezaram qəcmizimdən,
Mənə namazda dya.
Edin, ynytmajın ha!“

Byny dejib məsxərə
Agladı birdən birə,
Butun səbri qəsilmiz
Bojny bazı əjilmiz;
Qəz altından bakırdı,
Agzından sy akırdı.
Japraq qibi titrəjir
Ziqar vaktın qəzləjir.
Namaza kalkızdılar
Səcdəyə çun duzdulər
Kyrtarlıb tulqu izin,
Sazladı balta dizin.
Atdı təsbəh abanı,
Sarılı həm əsanı;
Atlanıb aslan qibi
Hərif-i-mejdan qibi,
Dytdy bogdy on bezin,
Sərdi o jerdə lezin.
Dyjyb o jerdə kalan,
Kyrtarlıb tulqudən, can
Yçdy hərə bir jana:
Daga, daza ormana.

Çölu basdı kləklərk,
Kalkdı bəjuq fısklərk,
Tulqu izin bitirdi,
Avlarınlı qəturdu
Jyvasına muxtəsər
Bir aj jedi sərasər.

MYRAD.

Tiflis səhərinin janında „Qolba-
san“ adlı bir qənt var idi. By qən-
din dört bir janı baglık, mezə-
liq jərlər idi. Elə qi bahar olyrdy:
agaclar çiçəqləjirdi, təpələr, jamac-
lar, çəmənlər jymyzak ot və çiçəq-
lər ilə dözənirdi. Rəng—rəng qul-
lərin ətri qəndi burujurdu. Səhər
axşam kyzlarınlı qəzəl nəgməsinin
arası—blrası qəsilmirdi. Bahar çağlı
by qənt o kədər qəzəl olyrdy qi,
insan bakmakdan dojmyrdy. Belə
tərifini etdijimiz F. qəntdə „Bulkejs“
və „Myrad“ adında bəcl Uşak kardaz

KITAB ANASI

var idi. Bulkejs oldykca mehriban və tərbijəli bir kızı idi. Hər qun bağçalarındaqı, tyt ağacının altına palaz salırdı; ojnacak zəjlərini də jıgılb öz özünə ojnardı. Ara bir konzyları səltənət də qələrdi. Hər iqisi birliqdə dejər, qulər, ojnardılar. Otak bəzəjirdilər. Bir birinə konak qədib qələrdilər. Ajak sajmak, qəlin-qəlin ojnardılar. Ara bir atası aldıqı „yzak qəzluju“ qitabının zəqillərinə tamaza edir və okyjyrdylar. Qunləri xoz və asydə qeçirdi.

Amma Myrad heç kapı bacada tapılmazdı. Səhər evdən çıkar, bir də acanda evə kajıdardı. O qun olmazdı qı, Myradın uzu, bağı cırlımız evə kajıtmaja idi. Hər qəs ilə dəjuzur, səjuzurdu. Ona qərə də ony heç qəs sevməzdi. Hətta öz ata və anası da Myradı sevməzdi. Onyn

əlində bacıslı. Bulkejsin qı, heç rahatlıqı yok idi; onyn ojnacaklarını dağıdır və sındırdı, ara bir də dəjub kaçardı. Ona qərə Bulkejs kardazı Myrad ilə heç ojnamazdı və ondan kərkardı. Bilkejs mehriban bir kızı oldygy uçun, kapılarındaqı hejvanları və kyzları da çok sevər və məhəbbət edərdi. Hejvanlar və kyzlar da əvəzində Bulkejsi sevərdi və ondan kəçmazlardı. Çok vakt olyrdy qı bağçada ojnadıqı zaman: „Mərmər“ piziji „Dəmir“, iti „Məstan“ xoryzy, tojyk cucələri Bulkejsin başına cəm olyrdy və onyn əlindəqi çərəq parçasını alıb jeməq istərlərdi. Bulkejs isə çərəji parça—parça edib, bir az Məstan xoryza, bir az tojyk cucələrə, bir az dəxi it və pizijə atardı, hamıslı sokylyb, jeməjə məzgyl olyrdy. Bulkejs kara və iri qəz-

lärini onlara diqib, bakardı. Bir də qərərdi qi it çərəjini özu jejb kyr-tardı. Java3-java3 agzınl pizijin klsmatına yazdır. Piziq də mlrl-daja-mlrl-daja çalı3lr qi, agzındaql çərəji jejb kyrtarınl, həm də pəncə-ləri ilə jerdə kalan çərəji bərq-bərq dytyb, acıklı-acıklı itə bakırdı. Amma it bakmajlb sokylyr qi, pizijin, ja xoryz tojygyn çərəjini kaplb jesin. Birdən-birə bir tərətdən xoryz kakkıldaja-kakkıldaja itin ustunə atıllırdı, bir tərəfdən də piziq belini kaldırlb dizlərini itin ustunə klcljlb mlrl-dajlr və birdən - birə slçrajlb itin uzunu dırmalajırdı.

Bulkejs by tamazadan dojmazdı, qulə-qulə onlarınl davasına bakardı.

Myrad isə joldazlarınl və bacı-sınl incitdiji qibi hejvanları da inci-dirdi. Hələ kaplarındaql „Dəmir“

qəpəje onyn əlindən qun və diriliq jok idi. Kapı agzında yazılb jatar qən, Myrad əlindəqi dəz ilə itin harası qəldi vyrardı; jazık it kyjrygyny bəjrünə klslb, vənqildijə-vənqildijə kaçar, ja inqi iri kara agzınl açlb. Myrada bərq-hurərđi. Odyr qi Myradı heç sevməzdi. Ony harada qərsə kaçlb qizlənərđi. Sarı piziq də Myradı sevməzdi. Onyn qələəsini yzakdan qəruncə, kyjrygyny klslb, tələsiq özunu bir jərə sokyb qizlə-nərđi; çunqu həmişə Myrad onyn kyjrygyndan dytyb dartardı. Myrad pizijin arkasınlca duzduju zaman pi-ziq əvvəlcə kaçar, Myradın ona ja-klınlazdıgınl qəruncə birdən - birə dajanırdı. Belini diqləjib dizlərini kl-cajlb „pyf“ elijib Myradın ustunə atıllırdı. Hətta bir neçə dəfə əllərini, uzunu dırmalajlb aglaja-aglaja Myradı evlərinə qəndərmizdi.

Elə qi axşam olyrdy, təpələrdən jamaclardan naxır mələzə - mələzə qəndə qəlirdi, Myrad əlinə çomaqlıq alıb, naxırlıq içinə qırərdir, əlindəqi çomak ilə o inəjin, by əquzun harası qəldisə vyrardı.

Myrad bir dəfə bir kara inəjin arkasınca duzdu. İnəq axırda tənqə qəlib, döndü və Myradı iqi byjnyzlarına qəturub, jerə ejlə çarpdı, kyrbaga qibi jerə sərildi. Myrad tamam bir saat özünə qəlmədi. Ondansonra Myrad nə Dəmir qəpəjə, nə pizijə və nə də inəqlərə jakın qədə bilmirdi.

Bagçalarındaql jasəmən ağaclaltında bir səbət içində, tojyklar jymyrtlajırdı. Bir qun Myrad bagçada qəzirdi. Çil tojyk jymyrtlajıb çlkanda, Myrad qərdu. Javaz-javaz qədib jymyrtalar, cibinə doldyrdy qi aparsın.

Məstan xoryz byny yzakdan qərub, yça-yça Myradın ustunu aldı.

Myrad çok korkmyzdy, bilmirdi qi nə etsin. Axırda arkasında qizlətdiji jymyrtanı atıb kaçdı. Xoryz əl çəqmijib, onyn arkasınca duzdu. Myradın ajagı bir ağaca ilizib jıklıldı; cibindəqi jymyrtalar sındı, cibi və paltarı jymyrtaja bylandı. Myrad kalkdı, aglaja-aglaja qetdi. Myrad korkysyndən evə qədə bilmirdi, çunqu paltarları bazdan-ajaga jymyrtasarlı idi.

Myrad bagçada bir alma ağacının altında otyrmyzdy, qərdu qi Bulkejs bagçaja çlkdı. „Məstan, Məstan!“ dejə baglırdı, bagçanın o biri başından xoryz yça-yça qəldi. Bulkejs xoryzyn başına bir papak tiqmizdi.

Mehriban kızı o balaca əlləri ilə xoryzyn papagını, başına kojdylent ilə bağladı. sonra zirin dil ilə dedi qi:

„Məstan xoryzym, cejran xoryzym! qər sənə nə qəzəl papak tiqmizəm!“,

Dejəsən qi xoryz da Bulkejsin mehriban dilini anlajırdı; qəzlərini Bulkejsin uzunə diqib dinməz, səjləməz dyryrды. Bulkejsin kəlbinə dəjməq istəmirdi, çünqu Bulkejs onldrı çok sevirdi. Hətta sarı tojyk da cucələri ilə Bulkejsin Məstan xoryza bağlələdləgə papaga dikkət ilə bakırdı, Bulkejs çok zad idi. Myrad qərdu qi xoryzyn başı Bulkejsə məzgyldyr; cəld kaçıb jenə də jasəmən ağacını altına qetdi, korka-korka ətrafa bakdı qi, qərsun heç qimsə jokdyr qi. Heç qəsi qərmədi. Javazca qəldi, jymyrta səbətini arkasına aldı qi,

kalkılıb qətsin. Jakında kazlar dənənirmiz. Myrad onları heç qərməmiş, onların jymyrtalarını səbət ilə ogyrlajılıb, aparmak istədiyini kazlar anlamı, macal verməyib birdən-birə hər biri bir tərəfdən Myradın jolyıny qəsdilər. Myrad heç bilmədi qi, korkysyndən nə etsin, çünqu kazların hər biri Myradı bir tərəfə çəqirdi, ələxusys anaz kazdan çok korkmyzdy. Çünqu o, çok acıkkı idi. Korkyrdy qi sıçrajılıb qəzlərini çlkarsın. Axırda arkasından səbəti ağzı üstə jerə atdı, jymyrtalarını hamısı sındı.

Myrad by dəfə əvvəlqindən də çok korkmyzdy. Jenə alma ağacını altına otyrды. Çok gəməyin idi. Fiqir edirdi qi evə qətsin, anası ony dəjər, çünqu həm paltarı jymyrtaja batmışdı, həm də səbətdəqi jymyrtaları sındırılmışdı. Myrad by fiqirləri

elijirdi, bir də qərdu qi Bulkejs əlin-
də „Yzak qəzluju“ əlifda qitabçası
bagçaja çıkdı. Məstan xoryz, sarı
tojyk və cucələri Bulkejsin ətrafını
aldı. Bulkejs otyrdu. Qitabını açdı.
Sarı tojygyn başına əl çəqib dedi qi:
„Qəzəl tojgym! Qəl sənə by zəqilli
qitabdan dərş verim, yaxşı!...“

Sarı tojyk bir Bulkejsin uzuna
bakırdı; bir də qitabı dimdiqlijirdi.
Bulkejs dejirdi: dejnən „A...“ Tojyk
heç səç çıkarmazdı. Bulkejs qərdu
qi tojyk heç okymyr, cucənin birin
qitabın ustunə kojyb dedi: „Qəzəl
cucəm! səjlə „A...“ Cucə qitaba
bakdı, bakdı bir dən-birə dimdijini
jykarı kaldırıb, „ciq-ciq“ dejə səslən-
di. Bulkejs zadlıgından bilmirdi qi
nə etsin. By zaman anası pəncərədən
qulə-qulə Bulkejsin dən verməsinə
bakırdı. Bulkejs bir adam arajırdı,

qi cucəsinin qitab okymasını ona
qəstərsin. Anasını pəncərədə qəruncə
sevinə-sevinə kızırdı: „Anacan! bir-
cə cucəmə bak, qər nə yaxşı okyjyr!
Qəzəl cucəm! Dejnən „A...“ cucə
Bulkejsə bakıb jenə də „ciq-ciq“
dejə səsləndi. Bulkejs qulə-qulə kara
iri qəzlərini anasına diqib, dedi: „Ana-
can, qərdun nə yaxşı okyjyr?“

Anası qulə - qulə cavab verdi
„Qəzəl kızıq! Məjər sən pis okyjyr-
san qi cucən də pis okysyn?...“

By aralıq Məstan xoryz da Bul-
kejsin başını ustundə dyrmyzdy,
xoryz qitaba bakdı-bakdı, birdən-birə
ycadan banladı, Bulkejs balaca əlini
xoryzyn başına çəqib dedi: Məstan
xoryzym! Sən bəjuqsən, okymak
bilirsən. Koj, by balaca cucəni əjrədim.
Koçak cucəm! De qərum „A“. Cucə
sarı dimdijini açıb „ciq-ciq“ okyjyrdu.

Myrad alma ağacının altında
gəməyin-gəməyin bynlara baktırdı, öz-
özünə fiqir elijirdi: „Nə üçün Bul-
kejsi hamı seveir? Hamı ona mə-
həbbət jetirir?“

Amma məni heç qəs sevmir, hər qəs
məndən nifrət edir? Nə üçün?...”

JAX3L ARKA.

Qşunların bir qununda,
Kalın meşə dibində
Bir ac tulqu olyrdy
Aclndan kavıllırdı.
Kalmajırdı çöl, dərə
Baz çəqirdi, hər jərə
Bir jerdə av bilsə idi,
Ja yzakdan qərsə idi

Kyjrygyn diqlijirdi
Qullə qibi qedirdi.
Qərsə agacda bir kyz,
Bazından ojnardı hyz.
Istəjirdi bir baza,
Ol agaca dırmaza.
Laqin dizi batmazdı;
Əli kyza çatmazdı.
Altdan jykarı jan-jan,
Bakardı hejran-hejran
Kımlıdasa idi japrak,
Tulqu olyrды sajak.
Javazca zunojujurdu *)
O səsi dinləjirdi.
Hərdən, birdən yjardı,
Qəzlərini jymardı;
Karzıslında dənlanir,
Ciqqilləzir, jemlanir.
Açar qən tez qəzunu,
Qəərərdi bir əzunu,

*) Зонкымак.

Dyryb mlrlldanırdı,
Alızb odlanırdı.
Axzama dəq qəzərđi,
Jorylyrды, bezərđi.
Əli avdan uzulmuз,
Agzı qəzu buzulmuз.
Hər qol qosa çatardı,
Kıvrıllardı, jatardı.
Jaman qeçirdi qunu,
Gussə almlıdı ony;
Duzundu fiqrə qetdi
Bir bakınlı nə etdi?
Aglına qəldi birdən,
Dedi qi: „Ahmak mənə,
Hazır by konzylykda
Çınarда, by javykda,
Bala çıkarmıз lejləq
Bir hijlə kyrmak qərəq
Alb bir-bir balasın
Jejim, koj dytsyn jasın
Qetdi bir blçkl byldy,
Əhvalı çok dyryldy;

Qəldi çlnar dibinə,
Əlin kojdy belinə.

Dedi: „A lejləq baba“!

Qeç by agacdan daha:

By çöl, səhra, by orman,
Mənə kalıb atamdan;

İmdi uç qundur acam,
Bir lokmaja məhtacam;

İstijirəm çlnarlı,
Ortasından tən jarlı,

Qəsib, by qəjdə satam,
Bir parça əqməq alam“

Agac başında lejləq,
By sözləri ezitcəq,

Bazladı jalvarmaga,

Dedi: „A tulqu aga!

Rəhm elə qəl, aj, aman!
Qəsmə çlnarlı, dajan!

Qəl jyvamlı dağltma,

Qəz jazımlı aklıma.

Balalarım luməqdir,
Kanatları qədəqdir;

Agac başından jərə,
Duzərsə birdən-birə,

Tələf olır, aj qəzum!
Muruvvət et, dyt səzum.

Tulqu dedi: „jok olmaz!
Bir dəkikə jaramaz!“

Bıçkıslınlı dubarə,
Çəqdi o dəm çlnarə,

„Aman, aman tələsmə!
Dajan, çlnarlı qəsmə,

Uç balamdan birisin,
Ən bəjujun irisın,

Verim sənə, qətur əl,
Tulqu baba, rəhmə qəl!“

Tulqu aga zunoqədi,
Kylaklarınlı diqlədi;

Dedi: „Daha nejləjəq!
At azagı tez qərəq“.

Lejləq tuqun kabartdı,
Balasın ona atdı.

Tulqu kapdı havada
Parçalajıb orada,

Çəqdi balta dizinə,
Jejib ogetdi, izinə.

Qeçdi bir uç oşun daha
Acdı o tulqu aga,

Bir baza dyrdy jenə,
Oşəldi çınar dibinə.

Dedi: „Alejləq baba!
Qoç by agacdan daha;

Jenə uç oşundur acam,
Bir lokmaja məhtacam.

Çaramı qəsmiz tarı,
Oşərəq qəsem çınarı“.

Blçklslnl dubarə,
Çeqdi tulqu çınara,

Lejləq bağlırdı: „Ejvah!
Qəsmə dajan sən allah.

Oşəzumun ag karası
Urəjimin parası,

İqi balam kalıbdır,
Məni zymlyk alıbdır“

Nə etməli? birisin
Handa bəjuq irisin,

„Ala“ dejb də atdı,
Dərd-i-mələlə batdı!

Tulqu kapdı havada
parçalajıb orada

Dyrdy jedi sevincəq,
Kyjrygyny dytyb zəq,

Əlin kojdy belinə
Duzub ogetdi jolyna.

Bir agacda javılda,
Otyrmyz idi karga,

Dedi: „A, ahmak lejləq,
Səjlə mənə bir oşərəq.

By nə izdir edirsən?
Əz balanı verirsən.

By hiləoşər tulqujə
Dəb salırsan əlqəjə?“

Ezidincə by sözü
Kaçdı, bəti, bənizi.

Dedi: „Qurum əllərim,
Çolak olsyn nejləjim?

Əz bəzlnə bir nəfər,
Heç belə bir iz edər?

Qərmədinmi çlnarlı,
Ortasından tən jarlı,

Bıçklı ilə qəsirdi?
Canlım-zag-zag əsirdi“.

Karga dedi: „Aj çərən!
Qərunur çok sadəsən,

Jokdyr əsla bilijin,
Çijdir bejnin, ilijin.

„Yzyn boj, yzyn bogaz
Xejrə-zərə jaramaz.“

Nə xejir o bojda sənə?
İnanırsan sən ona?

Heç iz qəlməz əlindən
Korkma onyn dilindən;

Kyryr sənə o tyzak,
Jalvarma qəssin byrak!...“

Lejləq dedi: „Aj oğyl!
Mən nə bilim, çok sak ol.

Okymamıız adamam,
Avam olyb, həm dədəm.

Saldın baza sən məni
Tanrı saxlasın səni“.

Qeçdi bir uç qun daha,
Aclıb o tulqu aga.

Çlnar dilinə qəldi,
Bıglın byryb, çənbəldi,

Dedi: „A, lejləq baba!
Qəç by agacdan daha!“

Tulqu darta qən əzun,
Kyrtarmamıız qən səzun,

Lejləq bojnyn yzatdı;
Tuqlərini kabartdı;

Dedi: „Sys al ak azglın!
Jetməzmi aldatdıglın?

Ah bəzıml əqmısən,
Sınəmə dag çeqmısən.

Anlamızam izini
Nə kılclılb dizini,

Baklırsan, sən, uzumə?
Qıet, qıerunmə qıezumə!“

Tulqunu hejrət aldı,
Jerində mılxlı kaldı.

Qönly gəmə burundu,
Dərin-dərin duzundu!

Sonra dedi: “A, jassar!
Səni bir əjrədən var!“

Qıəzlərini sözdürdü,
Ətrafa qıöz qıəzdirdi,

Karganı birdən qıordu
Tuqləri biz-biz dyrdy.

Dedi: „A, ha by karga
Byny əjrətmiz, joksa

By izləri kanmazdı,
Heç bir zej anlamazdı.“

Sonra jenə zənoqujub,
Kylaklarınl diqlijib,

Dedi: „A, jassar karga!
Fitnəçi myrdar karga!

By nə cürətdir etdin?
By lejləji əjrətdin?

Bynynla, ej jaramaz,
Sənin qi karnınl dojmaz.

Səjlə mənə bir qıerəq,
Bojyny yzyn lejləq,

Baclındır, kardazlındır?
Ja inqi joldazlındır?

Nə kalmız idi sənə?
Jamanlık etdin mənə?

Mənim ziddimə qıetdin,
Halal ryzymdan etdin.

Olsyn iqi qıözün qor
İmdi bircə dajan dyr!

Dytyb, uzub, bəzınlı,
Bizirrəm mən əzınlı“.